

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5132>

РОСТОКА Марина Львівна

кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, завідувач
відділу наукового інформаційно-
аналітичного супроводу освіти
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна

Тетяна Володимирівна ІЛЬІНА

науковий співробітник відділу
наукового інформаційно-
аналітичного супроводу освіти
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті висвітлено особливості модерації Круглого столу «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки», що відбувся 17 травня 2023 р. Констатовано, що науковим поштовхом до проведення заходу стало наукове дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. Аргументовано мобілізацію зусиль науково-освітньої спільноти щодо зміцнення потенціалу сфери науки й інновацій задля прогнозування ризиків, пов'язаних з глобальними процесами еволюціонування всіх сфер життєдіяльності суспільства, зокрема, цифровізації. Науковим середовищем є міжнародні й всеукраїнські науково-практичні заходи, зокрема, проведений захід. Визначено, що даний формат сприяє взаємодії між учасниками, збагаченню їх інноваційного досвіду, узагальненню ідей і думок щодо науково-методичних засад інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації зазначених галузей. Активність науково-освітнього співтовариства підтвердила актуальність обраної тематики заходу.

Ключові слова: інформаційно-аналітичний супровід; цифрова трансформація освіти і педагогіки; відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти; Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського; освіта; всеукраїнський фестиваль науки; круглий стіл.

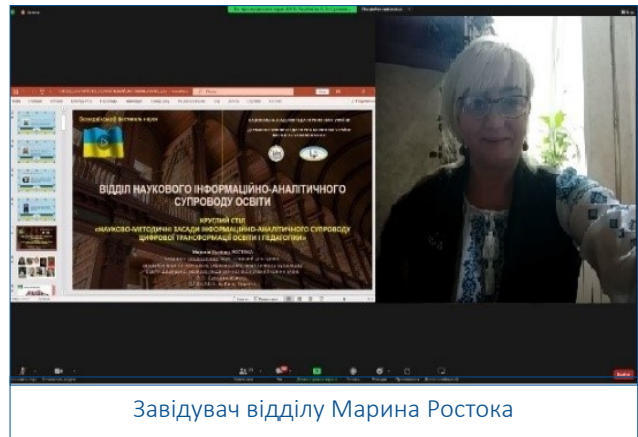
Процеси глобалізації суспільства, швидкий розвиток цифрових технологій і цифровізація всіх сфер життєдіяльності, пандемія COVID-19, повномасштабна воєнна агресія РФ проти державності України — це глобальні за своєю суттю, безпрецедентні за складністю рівня прийняття управлінських рішень і масштабні щодо залучення стейкхолдерів різних галузей, країн, національностей, релігій тощо, виклики, які постали перед українською національною системою освіти, сферою науки і інноваційної діяльності за останні десятиріччя.

Сьогодення освіти і науки України характеризується: прямою загрозою життєдіяльності, здоров'ю всіх учасників освітнього процесу і наукової діяльності; частковим руйнуванням або чисельними пошкодженнями закладів освіти, дослідницької інфраструктури, втратою освітнього і дослідницького обладнання тощо; значними втратами наукового та педагогічного складу, здобувачів освіти та абітурієнтів, які вимушено покинули домівки і місця працевлаштування, переїжджають в межах України або за кордон; питаннями рівного доступу до освітнього процесу всіх учасників та забезпечення їх матеріально-технічним обладнанням, зокрема комп'ютерами, ноутбуками, планшетами, інтернет-обладнанням для здійснення дистанційного навчання тощо (МОН України, 2022). Мобілізація зусиль наукової та освітянської спільноти, інноваторів, управлінців всіх рівнів дає змогу зберегти і збільшити потенціал сфери науки та інновацій задля вирішення вищезазначених проблем та прогнозування ризиків, пов'язаних з глобальними процесами еволюціонування всіх сфер життєдіяльності суспільства, зокрема в умовах цифрової трансформації науково-освітнього простору. Майданчиками для цього стають різноманітні міжнародні, всеукраїнські, міжрегіональні науково-практичні та науково-методичні заходи: форуми, конференції, семінари, кругли столи тощо.

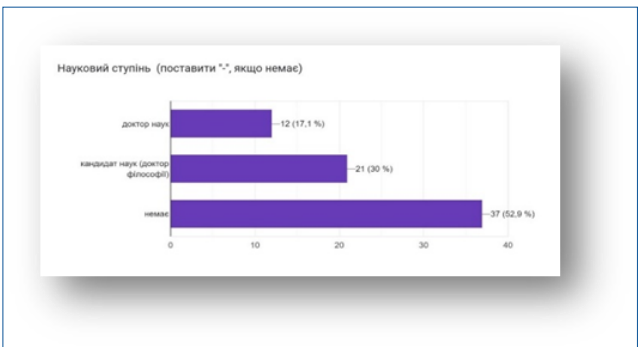
Так, 17 травня 2023 р. відбувся **Круглий стіл «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки»** в рамках Всеукраїнського фестивалю науки (у змішаному форматі). Захід був ініційований та організований **відділом науково-інформаційно-аналітичного супроводу освіти** Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, 2023а) на виконання планових завдань констатувального етапу прикладного наукового дослідження **«Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансфо-**

рмації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (Електронна бібліотека НАПН України, 2023).

Офіційне відкриття Круглого столу з доповіддю «Соціально-турбулентні особливості цифрової трансформації суспільства, науки і освіти» здійснила завідувач відділу науково-інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, науковий керівник зазначеної теми дослідження, кандидат педагогічних наук, старший дослідник **Марина Росток**, яка підкреслила якісний рівень науково-освітньої організації Круглого столу, звернула увагу на географічні, іміджеві, публікаційні, змістовні, адаптивні, комунікативні показники, що формують трансдисциплінарну картину екосередовища заходу.

Також вона наголосила на тому, що учасниками Круглого столу у форматі науково-практичного коворкінгу стали 70 представників науки, освіти, наукових установ, бізнесу тощо, з них: 12 докторів наук, 21 кандидат наук (доктор філософії) й 36 освітян-практиків (вчителів, бібліотекарів, методистів та ін.) з 13 областей України, які долучилися до обговорення тематики цифрової трансформації суспільства, науки, освіти і педагогіки, її особливостей в реаліях сьогодення, впливу на різні сторони життєдіяльності суспільства, зокрема освітян. Круглий стіл об'єднав однодумців таких закладів освіти і наукових установ таких, як: ДНПБ України імені В.О. Сухом-

линського, Національний авіаційний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка (м. Глухів, Сумська область), Український державний університет науки і технологій (м. Дніпро), Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ), Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (м. Київ), Університет менеджменту освіти НАПН України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, у т. ч. провідні заклади післядипломної освіти — Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти НАПН України», Вінницька академія безперервної освіти, Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Херсонська академія неперервної освіти, Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради та ін. Особливо важливість присутності колег з Дніпропетровщини, Донеччини, Харківщини, Херсонщини, а саме: Ольги Гермак і Андрія Семенова (м. Кривий Ріг), Галини Гаврилюк (м. Херсон), Елли Даниліної, Євгена Клейно, Ольги Лучанінової (м. Дніпро), Ольги Шеремет (м. Чернігів), Світлани Панченко, Сергія Чхало, Людмили Лузан і Тетяни Бондаренко (м. Харків) та ін., що не зважаючи на складні і небезпечні умови, знайшли можливість брати повноцінну участь, що додало певні бар'єри та є вагомою рисою заходу, який об'єднав дослідників у своє коло у складних і небезпечних умовах воєнного стану (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, 2023с).

З вітальним словом до учасників Круглого столу звернулася директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор *Лариса Березівська*, яка підтримала ініціативу співробітників відділу й звернула увагу на необхідність запрова-

дження інноваційних інформаційних технологій у систему організації і проведення науково-практичних заходів ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, відмітила значущість активізації соціальних і професійних комунікацій в умовах сьогодення та небезпечних умов воєнного стану.

Долучилися до привітань і підкреслила вагомість психолого-педагогічного контексту у розробленні науково-методичних засад інформаційно-аналітичного супроводу освіти директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук Міжрегіональної академії управління персоналом, доктор психологічних наук, професор *Яна Раєвська* та проректор з навчальної робо-

ВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КРУГЛОГО СТОЛУ

РАЄВСЬКА Яна Миколаївна, директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук Міжрегіональної академії управління персоналом, доктор психологічних наук, професор, м. Київ.

ти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук *Людмила Лузан*, які акцентували увагу на ролі цифрової трансформації освіти і науки для сталого розвитку соціаль-

Проректор Людмила Лузан

ВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КРУГЛОГО СТОЛУ

БЕРЕЗІВСЬКА Лариса Дмитрівна, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, м. Київ.

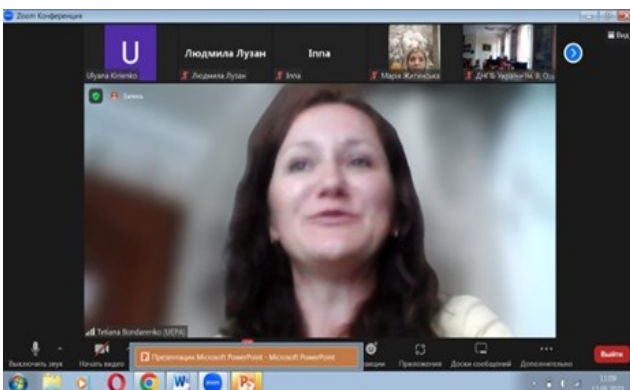
ної та економічної галузі нашої країни, навіть в умовах військової агресії РФ, адже світ швидко прогресує, а національна система освіти і наука мають своєчасно реагувати на всі виклики сьогодення та прогнозувати майбутнє.

Форматом Круглого столу був науково-практичний коворкінг, що став колегіальним майданчиком, об'єднавши науковців, освітян-практиків, управлінців від освіти та інших

стейхолдерів задля інтеграції зусиль і ресурсів у вирішенні спільних питань стосовно інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогічної науки. Дискусія відбулася за напрямками: «Цифрова трансформація освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід», «Інформаційно-аналітичний супровід розвитку науково-освітнього потенціалу України в умовах цифрової трансформації суспільства», «Інноваційні технології в інформаційно-цифровому просторі закладів освіти, наукових установ, бібліотек тощо», «Психолого-педагогічні аспекти цифрової трансформації освітнього процесу» (у рамках якого було проведено науково-практичний онлайн-семінар «Адаптивні цифрові інструменти інформаційно-аналітичного супроводу підвищення кваліфікації педагогічних кадрів») (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, 2023с).

Цікавим і корисним досвідом про цифровий простір сучасного педагога поділилася професор кафедри інформаційних комп'ютерних технологій і математики Української інженерно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, доцент *Тетяна Бондаренко*. Доповідка приді-

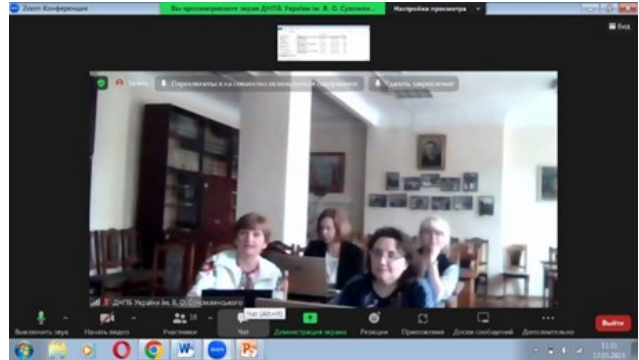

Доцент Тетяна Бондаренко

лила часу для опису рамок цифрової компетентності викладача нової української школи та наголосила на різноманітних можливостях вдосконалення digital skills, що стало предметом питань від учасників Круглого столу та обговорення.

Про актуальні аспекти українського і зарубіжного досвіду в контексті цифрової трансформації корпоративної освіти повідомила головний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, доктор педагогічних наук, старший дослідник *Ольга Банім*.

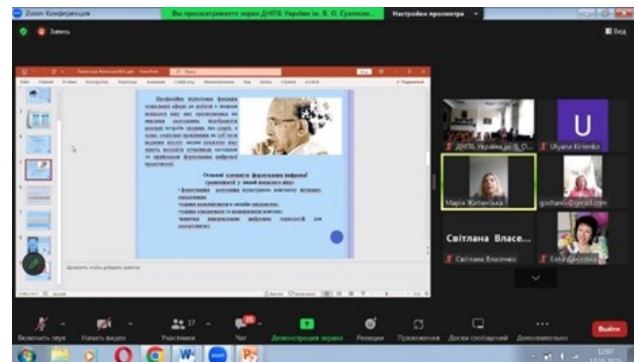

Професійна діяльність суб'єктів освітнього процесу у вищій школі в умовах цифрової трансформації була темою доповіді професора кафедри інженерної педагогіки ННІ «Інститут промислових і бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, доктора педагогічних наук, професора *Ольги Лучанінової*.

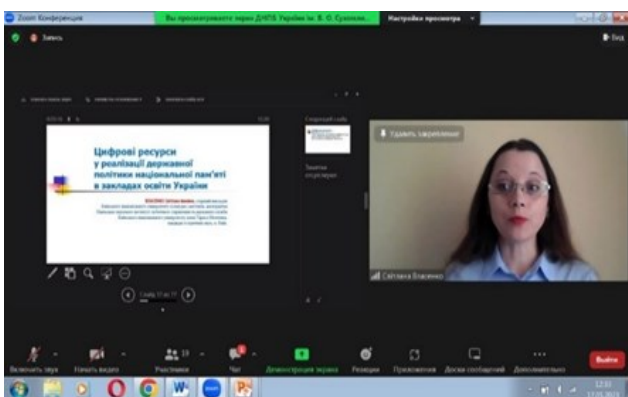
Професор Ольга Лучанінова

Про професійну підготовку фахівців соціальної сфери до роботи з людьми похилого віку в умовах цифрової трансформації розповідала старший викладач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова, кандидат педагогічних наук *Марія Житинська*.

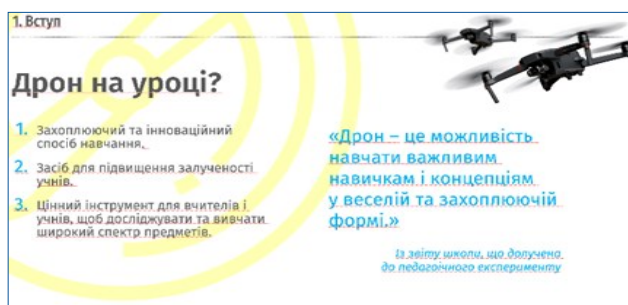
Про великоцінну роль цифрових ресурсів в реалізації державної політики національної пам'яті в закладах освіти України доповіла докторантка Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат історичних наук *Світлана Власенко*, поєднавши в своєму виступі як теоретичні аспекти, так і досвід використання цифрових ресурсів для патріотичного виховання молоді.

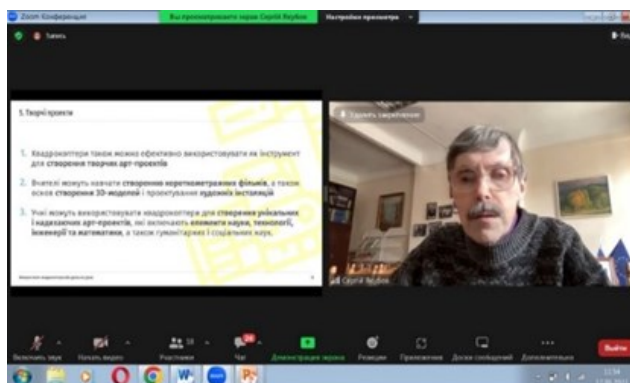
Докторант Світлана Власенко

Досвідом у контексті цифрових трансформаційних змін в освіті дорослих поділилася у доповіді «Освіта дорослих в умовах цифрової трансформації» кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, доцент *Інна Коваленко*. Доповідач зазначила, що в умовах сьогодення «...українські освітяни і студенти стикаються з новими викликами віртуального світу: необхідністю обробки великих масивів інформації, швидкими темпами життя, фільтрацією цінної інформації від інформаційного бруду, низький рівень оф-лайн контактів, високий рівень агресивності і конфліктності інформаційного простору тощо. Всі ці новітні реалії сьогодення життя висувують перед сучасною людиною нові вимоги. Для того щоб функціонувати у новому інформаційному світі людина має набути нової інформаційної компетентності. Саме інформаційна компетентність підвищить адаптивність людини до цифрових трансформацій що відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства загалом і освіти зокрема». В ході обговорення основних положень доповіді, учасники Круглого столу погодилися, що метою освіти дорослих в умовах цифрової трансформації є розвиток інформаційної компетентності у дорослих людей, що представ-

ляє собою сукупність компетенцій необхідних для їх адаптації і ефективного функціонування у швидкоплинному інформаційному суспільстві.

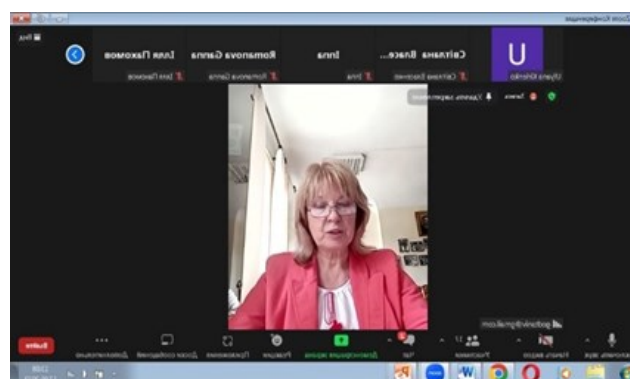

Цікаво та змістовно представив креативний досвід використання квадрокоптера або дрона на уроках *Сергій Якубов*, молодший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії експериментальної педагогіки Інституту післядипломної освіти Університету імені Бориса Грінченка, зазначивши, що квадрокоптери можуть бути цінним інструментом для вчителів і учнів для дослідження і вивчення різних тем широкого спектру предметів, це саме мой метод, який надихає учнів креативно мислити та акумулювати ідеї задля створення інновацій.

Молодший науковий співробітник Сергій Якубов

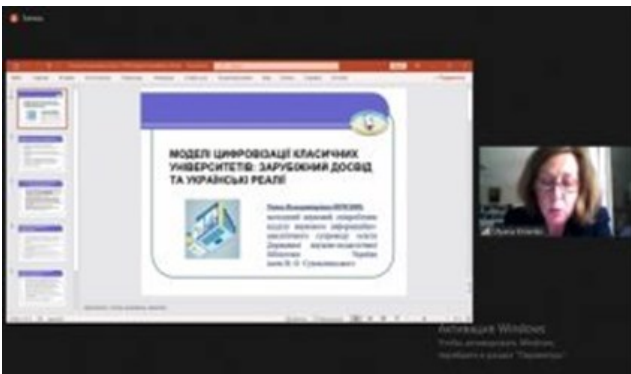
Зацікавила учасників Круглого столу доповідь «Інформаційно-аналітичний супровід педагогічної науки в умовах трансформації освіти» *Тетяна Годецької*, наукового співробітника відділу науко-

Науковий співробітник Тетяна Годецька

вого інформаційно-аналітичного відділу ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, яка розповіла про свій науковий наробок в контексті виконання наукового дослідження відділу «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід».

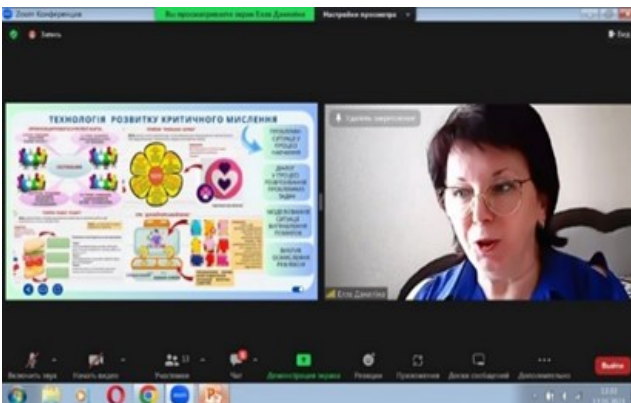
Особливості існування класичних університетів в умовах цифрової трансформації розкрила молодший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського [Уляна Кірієнко](#). Доповідач зробила порівняльний

Науковий співробітник Уляна Кірієнко

аналіз моделей цифровізації зарубіжних та українських класичних університетів, акцентуючи на тому, що в Україні окремим напрямом цифровізації є модернізація сервісу бібліотек, а інформаційно-аналітичні сервіси бібліотек виступили базовою ланкою цифровізації бібліотечних фондів. При цьому, якість бібліотечного сервісу стала напряму залежати від переходу на електронні сервіси, технології оцифрування інформації, дистанційного обслуговування запитів клієнтів-освітян. Визначальну роль у цьому процесі взяли на себе інформаційно-аналітичні структури бібліотек.

Основним посилом змістовного виступу [Елли Даниліної](#), вчительки трудового навчання, технологій, мистецтва Української загальноосвітньої шко-

Вчителька Елла Даниліна

ли I-III ступенів № 13 Селидівської міської ради Донецької області було долучення та обговорення учасниками Круглого столу цікавих та креативних теоретико-практичних напрацювань щодо впровадження сучасних освітніх технологій, які відповідають принципам державного стандарту Нової української школи.

Всі учасники Круглого столу були єдині в думці, що даний формат сприяв взаємодії між всіма учасниками, ефективному обміну сучасним досвідом, узагальненню ідей і думки щодо науково-методичних засад інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки, а активність підтвердила актуальність обраної тематики заходу.

Практичною родзинкою Круглого столу також став проведений кандидатом психологічних наук, старшим науковим співробітником відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти [Оленою Мерзляковою](#) у рамках напряму

Старший науковий співробітник
Олена Мерзлякова

«Психолого-педагогічні аспекти цифрової трансформації освітнього процесу» науково-практичний онлайн-семинар «Адаптивні цифрові інструменти інформаційно-аналітичного супроводу підвищення кваліфікації педагогічних кадрів», до якого доєдналися освітяни практики зі всіх куточків України.

Співорганізатор онлайн-семинару
Галина Гаврилук

Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського

Ознайомитися з інформацією, програмою і збірником матеріалів (тез доповідей) Круглого столу «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки в умовах воєнного стану» можна на [сайті ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського](#) та на [Facebook сторінці Відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти](#) (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, 2023b; Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти, n.d.).

Отже, з огляду на те, що національна система освіти України та педагогічна наука знаходяться у центрі впливів цифрової трансформації різних галузей суспільства, вагомим внеском учасників Круглого столу вважаємо відкритий простір для обговорення, обміну напрацювань, визначення науково-методичних засад щодо активізації процесів інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації даних галузей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти. (n.d.). *Головна* [Facebook сторінка]. <https://www.facebook.com/dsiasesl>

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (2023a). *Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського*. <http://surl.li/hlxmj>

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (2023b, 17 травня). *Круглий стіл «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки» (до Всеукраїнського фестивалю науки)*. <http://dnpb.gov.ua/ua/?events=34825>

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (2023c). *Програма круглого столу «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки» (до Всеукраїнського фестивалю науки)*. Київ. <http://surl.li/hmfrh>

Електронна бібліотека НАПН України (2023). *Статистичні звіти електронної бібліотеки: за науковою темою: ДНБП України імені В.О. Сухомлинського (2023-2025) ДР № 0123U100476 «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід»*. <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/>

Міністерство освіти і науки України. (2022). *Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник*. Київ. <http://surl.li/cxswm>

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT FOR THE DIGITAL TRANSFORMATION OF EDUCATION AND PEDAGOGY UNDER MARTIAL LAW

Marina Rostoka

PhD in Pedagogy, Senior Researcher, Head of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Irina Tetiana

Researcher of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article highlights the peculiarities of the moderation of the Round Table "Scientific and Methodical Principles of Information and Analytical Support of the Digital Transformation of Education and Pedagogy", held on May 17, 2023. It is stated that the scientific impetus for the event was the scientific research "Information and Analytical Support for the Digital Transformation of Education and Pedagogy: Domestic and Foreign Experience" of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education of the V.O. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical library of Ukraine. The authors argue for mobilizing the efforts of the scientific and educational community to strengthen the potential of science and innovation to predict the risks associated with the global processes of evolution of all spheres of society, in particular, digitalization. The scientific environment includes international and all-Ukrainian scientific and practical events, in particular the held event. It is determined that the format of the event promotes interaction between the participants, enrichment of their innovative experience, generalization of ideas and opinions on the scientific and methodological foundations of informational and analytical support for the digital transformation of the specified industries. The activity of the scientific and educational community confirmed the relevance of the chosen topic of the event.*

Keywords: *informational and analytical support; digital transformation in education and pedagogy; Department of Scientific Information and Analytical Support of Education; V. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical library of Ukraine; education; All-Ukrainian Science Festival; round table.*

Дата публікації: 21 червня 2023 р.